herpy

GEKKOER

Gargoyle gecko

Rhacodactylus auriculatus

En kraftig, rolig klatrer fra krattet på Ny Kaledonien, med knopper på baghovedet som en lille gotisk vandspyer og en hale, der kan gribe om grenene. Den tåler stuetemperatur, lever af færdigfoder og insekter og er et godt valg til den, der vil have en robust gekko med lidt mere vægt og personlighed.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Platydactylus auriculatus; Ceratolophus hexaceros* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-23 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**35-70 g**
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Hotspot	**26-28 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, frugt og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**15-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Inkubation	**60-90 dage** ved 22-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Bilag D**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står ikke på CITES-listerne, men er opført i bilag D i EU's forordning 338/97. Køb og salg inden for EU kræver ingen tilladelser, men dyr, der indføres fra lande uden for EU, skal anmeldes ved grænsen. Ny Kaledonien beskytter sin natur, så dyr i handlen skal være opdrættet i fangenskab. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder.

Om arten

Rhacodactylus auriculatus har små, spidse knopper bag på hovedet, der minder om de udhuggede vandspyere på gotiske kirker. Nogle dyr har to tydelige knopper, andre en hel række, og de vokser frem med alderen. Nyklækkede unger har et glat, rundt hoved. Hovedet er bredt og trekantet og kroppen kraftig. Under tæerne sidder lameller, der hæfter godt, og den tynde halespids kan gribe om grenene.

Arten blev beskrevet i 1869 af den franske farmaceut og naturforsker Arthur Bavay under navnet *Platydactylus auriculatus* og har siden 1883 heddet *Rhacodactylus auriculatus*.

Et voksent dyr måler 18-23 cm inklusive hale, hvoraf kroppen fra snude til kloak udgør op til omkring 12 cm. Vægten ligger typisk på 35-70 g. Farverne spænder fra grå og brun over rød til gul og orange, ofte med striber, pletter eller marmorering, og der er fremavlet mange varianter. Halen kan smides, hvis dyret bliver grebet eller bange. I modsætning til hos *Correlophus ciliatus* vokser den ud igen, men den nye hale bliver sjældent lige så flot.

Arten er robust og rolig og tåler som regel håndtering fint. Hannerne er territoriale og slås, så de skal holdes hver for sig.

Udbredelse og levested

Arten findes kun på Ny Kaledonien i det sydvestlige Stillehav og kun på hovedøen Grande Terre. Den er knyttet til de ultramafiske områder, hvor jorden er rig på nikkel og andre tungmetaller. Den er vidt udbredt i bjergene i den sydlige del af øen og findes desuden på isolerede massiver langs vestkysten og i den centrale østlige del, mod nord helt op til Dôme de Tiébaghi.

Det område, arten forekommer i, anslås til knap 11.000 km², men de steder, hvor den faktisk lever, dækker kun omkring 250 km².

> **Oprindelig udbredelse:** Ny Kaledonien.

LEVESTED

Rhacodactylus auriculatus holder til i maquis, den lave, tætte buskvegetation på de nikkelrige jorde, og i fugtig skov og bjergskov, især i skovbrynet. Den er fundet op til omkring 1.100 meters højde. Om natten søger den føde på stammer og grene af buske og små træer og en sjælden gang på jorden. Om dagen gemmer den sig i tæt vegetation nær jorden eller i hule træer. Den er først og fremmest en klatrer, men kommer oftere ned på jorden end de andre store gekkoer fra øen.

Klimaet er subtropisk, med varme somre og køligere nætter og vintre. Der findes ikke præcise målinger af temperaturen i dyrenes skjul, så terrariets værdier bygger på erfaringer fra fangenskab.

Arten er ikke truet som helhed, men den er lokalt presset af nikkelminedrift, gentagne brande i maquis'en, den invasive myre *Wasmannia auropunctata* og indførte rotter, katte og grise. Ulovlig indsamling var tidligere et problem, men er aftaget, efter at arten er blevet almindelig i opdræt.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 45 × 45 × 60 cm (længde × bredde × højde). 60 × 60 × 60 cm er et godt mål, og fordi *Rhacodactylus auriculatus* kommer oftere ned på jorden end *Correlophus ciliatus*, er ekstra bundareal mere værd end ekstra højde. Ungdyr under ca. 12 g trives bedst i en mindre opdrætsboks, hvor de nemt finder foderet.

Indret med skrå og vandrette grene, korkrør og korkbark i flere højder og tæt beplantning, så dyret kan krybe i skjul. Levende eller kunstige planter som pothos og bromelier giver både skjul og fugt. Som bund egner sig en fugtig blanding af kokosmuld, jord uden gødning og lidt sphagnum. Vil du have hunnen til at bruge en æglæggekasse, kan en grov bund, som hun ikke kan grave i, fx orkidébark, hjælpe.

Terrariet skal have god ventilation, helst med netåbninger både foroven og forneden. Målene gælder ét dyr. Holder du en han med hunner, skal terrariet være tilsvarende større.

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 22-27 °C i terrariet, og et lille område øverst må gerne nå 26-28 °C. Om natten skal temperaturen falde til 18-22 °C, og om vinteren tåler dyret nætter ned til 16-18 °C. En liggeplads på op til 29 °C er mulig, men den lave ende er den sikreste.

Varme er den største fare. Lufttemperaturer over ca. 28 °C bør undgås, og i hedebølger kan dyrene flyttes til et køligere rum. I de fleste danske hjem er ekstra varme unødvendig. Er der koldt om vinteren, kan en lav varmepære eller en varmemåtte på siden, styret af en termostat, hjælpe. Mål med et digitalt termometer både foroven og forneden, og lad en del af terrariet være uopvarmet.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal svinge mellem ca. 50 og 80 %. Sprøjt terrariet om aftenen, så fugtigheden stiger til 70-80 %, og lad den falde til omkring 50-60 % i løbet af dagen, så bunden kan tørre op. Konstant fugt giver mug og hudproblemer.

Rhacodactylus auriculatus drikker dråber fra blade og ruder, men stil også en lav skål med frisk vand, som skiftes dagligt. Et hygrometer viser, om rytmen holder. Sidder der hudrester på tæer og hale, er luften for tør.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og kan klare sig uden UVB, når kosten indeholder D3-vitamin. Svagt UVB-lys regnes dog i dag for god praksis, fordi det giver en sikrere kalkomsætning og mere aktive dyr. Brug et svagt rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1), fx et T5-rør på 2,4-5 %, med mindst 15 cm ned til de øverste grene, og lad resten af terrariet ligge i skygge.

Hav lyset tændt ca. 12 timer om dagen om sommeren og 10-11 timer om vinteren, gerne styret af et tænd-sluk-ur. Brug ikke farvet natlys. Natten skal være mørk.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Grundfoderet er færdigblandet pulverkost til frugtædende gekkoer, rørt op med vand til en tyk grød. Mærker som Repashy og Pangea er udviklet til denne gruppe af gekkoer og indeholder frugt, protein, kalk og vitaminer. Server en lille skål hver 2.-3. dag til voksne og dagligt eller hver anden dag til ungdyr under et år. Tag rester ud efter et til halvandet døgn. Skålen sidder bedst på en holder et stykke oppe.

Giv desuden levende insekter ca. en gang om ugen til voksne og 1-2 gange om ugen til ungdyr: fårekyllinger, græshopper, dubia-kakerlakker eller voksmøllarver som godbid. Insekterne må højst være så store som afstanden mellem dyrets øjne og skal pudres med kalk med D3-vitamin. *Rhacodactylus auriculatus* er mere glad for levende føde end *Correlophus ciliatus*, og den kan godt få insekter oftere.

Moden frugt uden citrus kan gives som godbid, men færdigkosten skal være hovedfoderet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Rhacodactylus auriculatus er rolig og kan blive ret tam, og de fleste dyr tåler fint at blive håndteret. Hold seancerne korte, 5-10 minutter et par gange om ugen, og giv nye dyr et par uger i fred til at falde til. Sid lavt, så et spring ikke ender på gulvet. Tag aldrig fat i halen.

Hanner skal holdes hver for sig, fordi de slås, og også under parring kan en han være hårdhændet. En han kan holdes med en eller flere hunner, men enkeltvis hold er den sikreste løsning. Arten æder gerne mindre firben, så hold den ikke sammen med andre arter eller med artsfæller af meget forskellig størrelse. Om dagen sover dyret i løvet, og de fleste bliver først rigtig aktive om aftenen.

Føler den sig truet, kan den hvæse og spærre munden op, men som regel bliver det ved truslen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kan som regel bruges til avl fra omkring et års alderen, hvis de er store nok. Hunnerne skal have længere tid, og hun bør være mindst 18 måneder og i god foderstand, typisk 35 g eller mere, før hun sættes i avl. Hannerne kendes på en bule ved halens rod og en række porer foran kloakken. Unge hunner kan have en lignende bule, og små dyr kan have fordybninger, der ligner porer, så brug en lup, og vent med at fastslå kønnet, til dyret nærmer sig kønsmodenhed.

PARRING

Arten er ikke bundet til en bestemt sæson, men de fleste æg lægges fra forår til efterår. En køligere vinter, fx omkring 20 °C om dagen og 17 °C om natten, sætter gang i avlen og giver hunnen tid til at genopbygge sine kalkreserver.

Sæt hannen ind til hunnen i hendes terrarie, og følg dem tæt de første dage. Parringen kan være voldsom, og hannen bider hunnen i nakken. Æggene kommer 30-60 dage efter parringen, eller først nogle måneder senere, afhængigt af hvor hunnen er i sin cyklus. Skil dyrene ad, hvis hunnen bliver skadet eller jaget.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to æg ad gangen, et fra hver æggestok. Under gode forhold kan hun lægge mange kuld i en sæson, op til otte-ni om året, men antallet afhænger meget af hendes foderstand og alder.

Stil en æglæggekasse med fugtig sphagnum eller kokosmuld i terrariet, ellers graver hunnen æggene ned i bunden. Hun har brug for rigeligt med kalk og insekter hele sæsonen. Stop avlen, hvis hun taber sig markant.

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt over i en lille boks med fugtig perlite, vermiculite eller et kunstigt substrat, uden at vende dem. Marker oversiden med blyant. Boksen skal have små lufthuller.

Æggene inkuberes oftest ved stuetemperatur, ca. 22-27 °C, og klækker efter 60-90 dage. Kølig inkubation tager længere tid, men ser ud til at give større og hurtigere voksende unger. Varmere inkubation forkorter tiden, men over ca. 28 °C stiger risikoen for, at fostrene dør. Æg, der falder sammen eller bliver gule og mugne, er som regel ikke befrugtede. Lad dem ligge, til du er sikker.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne måler ca. 3 cm fra snude til kloak og vejer omkring 3 g ved klækningen. De skifter hud i løbet af det første døgn. Flyt dem til en lille boks med køkkenrulle eller sphagnum, grene og en plante, og sprøjt dagligt. De lever af blommeresten de første dage og begynder at spise efter et par dage.

Giv samme pulverkost som til de voksne dagligt eller hver anden dag og små insekter 1-2 gange om ugen, pudret med kalk med D3-vitamin. Unger nupper gerne hinanden i halen, så hold dem enkeltvis eller i små grupper på 2-4 af samme størrelse, og del dem straks, hvis en halter efter eller mister halen. Vej dem jævnligt. De er udvoksede efter halvandet til to år.

Sundhed og typiske fejl

Rhacodactylus auriculatus er hårdfør, og de fleste problemer skyldes forkert varme, fugt eller foder. De typiske fejl er:

- For høj temperatur, fx i et terrarie ved et vindue om sommeren. Det giver stress, appetitløshed og i værste fald døden.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unge dyr og avlshunner. Det giver bløde kæber, krumme lemmer og rystelser. Brug en god færdigkost, og pudr insekterne.
- Konstant våd bund og dårlig ventilation, som giver mug og hudproblemer.
- Hudrester på tæer og halespids. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne forsigtigt med lunkent vand.
- Tabte haler efter håndtering eller slagsmål. Halen vokser ud igen, men bliver sjældent så flot som før.
- Bid og skader, når hanner holdes sammen, eller når en han er for hårdhændet over for hunnen.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig halerod og et godt greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.